

“A gyyyy!”

– og andre udviklende samtaler med baby

Du behøver ikke at sige ‘komse-dusse-dasse’ og bræge som et får dagen lang – der er faktisk rigtig meget andet, du kan ‘snakke’ med din baby om, og det udvikler både dit barns sprog og dets selvværd.

TEKST MARIANNE WITH BINDSLEV
FOTO COLOURBOX

Du rækker tunge til din lillebitte baby. Og venter. Og venter. Og venter, i hvad der føles som en uendelighed. Lige da du skal til at opgive, sker det: Baby rækker tunge tilbage. Du bliver varm indeni: Mit barn taler med mig!

Selv dit helt lille barn kan kommunikere, du skal bare lære at forstå dets sprog, og det kræver tid, ro og tålmodighed. Glæden over at kunne tale med dit barn er en belønning i sig selv, men der er masser af andre grunde til at tale med din baby – eksempelvis at baby lærer ord og sprog gennem dig, og at følelsen af at blive set og hørt styrker selvværdet. Det forklarer afspændingspædagog og marte meo-terapeut Else Buhl.

“Desuden lærer din baby samspil med andre mennesker. Det er vigtigt, fordi det er, hvad vi mennesker hele tiden gør med hinanden,” forklarer hun.

Snak på puslebordet

Du skal altså tale med din baby. Næste spørgsmål er så, hvornår det skal ske, for en lille baby på nogle uger eller måneder sover ofte. Hvis ikke han eller hun sover, så spises der, gerne efterfulgt af en lille prut i bleen. Og så er det tid til en skifter. Men det er også her, på puslebordet, at du har chancen for en sludder med trolden.

“Gør det til en vane at tænke et bleskift som mere end blot at give ren ble på. Det er nu, du kan kommunikere med dit barn. Fortæl, hvad du gør: ‘Nu fjerner jeg din ble’, ‘nu vasker jeg

dig’, ‘her kommer en dejlig ren ble,’” foreslår Else Buhl.

‘Samtalen’ kan fortsætte bagefter. Hold hænderne i ro, eventuelt på babys mave, så den lille ikke skal koncentrere sig om andet end at tale med dig.

“Husk at bevæge dig ind i barnets synsfelt. Hvis du står op, mens barnet ligger ned, kan du være for langt væk. Bøj dig ind over barnet, så dit ansigt er 30-40 centimeter fra dets ansigt. Du kan se, når baby fanger, at du er der – enten ved øjenkontakt eller grimasser.”

Tal enkelt og lyst

Din udfordring er at sætte tempoet heelt ned, når du taler med baby. Start eventuelt med at række tunge, og rust dig med tålmodighed.

“Der går tid med, at baby registrerer, hvad »

Sprogudvikling 0-1 år

Allerede fra fødslen bruger barnet sproget til at udtrykke sig i form af forskellige typer gråd. Efterhånden begynder det at svare på tiltale med lyde og kropsbevægelser. Jo mere ivrigt barnet er efter at meddele sig, jo mere er kroppen i bevægelse i form af arme og ben, der basker og vifter. I løbet af nogle måneder kan du høre forskellige pludre- og gurglelyde, grynten og klukken, og barnet hviner højt af glæde. Det øver sig på forskellige tonehøjder, og lydene danner overgang til, at barnet begynder at tale i stavelser som 'ba-ba-ba' og 'du-du-du', hvilket sker i seks-ni-måneders-alderen. Omkring et år kommer det første nogenlunde forståelige ord. Barnet har indtil da opfattet voksnes sprogrytme samt ord og sætninger, og mange af de lyde, barnet har fanget i vores sprog, bliver det nu i stand til selv at sige.

Kilde: Styrk dit barns sprog af Lis Klausen og Gry Hodal.

De ord, børn lærer, er dem, du siger."

Else Buhl, marte meo-terapeut

» du gør, og derefter gør det selv," siger Else Buhl og fortæller, at en baby på bare seks-otte uger kan lære, hvad det vil sige at tage tur: Først siger du noget, så venter du, og så reagerer dit barn på det. Så er det din tur igen.

Det er en god idé at tale i korte sætninger og med lys stemme – det reagerer helt små børn positivt på. Undersøgelser viser, at babyer, allerede når de er syv timer gamle, er i stand til at genkende ansigter og sprog. De foretrækker at lytte til deres modersmål og deres mors stemme. Så selv om din nyfødte ikke kan svare med ord, er barnet klar over, hvad der foregår, når du taler til ham eller hende. Du kan se det, når der gumles mere end normalt på sutten, ben og arme spjætter, og baby måske kigger dig ind i øjnene.

"Du er læremesteren; den, der guider dit barn. Men husk, at det skal være på barnets præmisser," siger Else Buhl.

Hvis baby mister interessen og kigger væk, så respekter barnets grænser, og forsøg ikke at tvinge det til at kommunikere.

Efterlign barnets lyde

Når du går hjemme på barsel og er i gang med at skolde sutter, ordne vasketøj eller noget tredje, mens baby ligger og kigger, så fortæl om, hvad du gør, eller hvad du tænker på. Barnet bliver trygt af lyden i din stemme, musikken og sproget, der alt sammen er vigtige forudsætninger for at lære sprog. Hvis du vil kommunikere direkte med barnet, skal du igen helt tæt på og ned i gear.

Når barnet er blevet nogle måneder, og

stuen begynder at klinge af 'da-da-da'er', og 'gu-gu-gu'er', kan du begynde at efterligne de søde lyde, når I har jeres daglige snakke på puslebordet.

"Efterligner du babys lyde, viser du barnet, at du hører det og svarer det på dets eget initiativ," forklarer Else Buhl.

Der er dog ingen grund til at tale babysprog og sige 'vov-vov' i stedet for hund, 'suttelut' eller lignende. På den måde lærer barnet nemlig ikke, hvad tingene rettelig hedder, og du bliver sikkert også selv træt af 'kimse-dusse-dasse'-snakken i længden.

Tal om det, I ser

Du er den lille trolds vigtigste sproglærer – det er primært dig, der sætter ord på verden for baby. Kigger trolden fascineret på sin næve, kan du sige 'ja, det er din hånd'. Ligger baby på puslebordet og drejer hovedet for at se på en bamse, siger du 'det er bamsen. Den er blød og har en snude og poter'. På den måde lærer barnet hurtigt, at ordet 'bamse' forbindes med den lille pjuskede ved siden af puslebordet.

Når I går tur, kan du pege på køer, blomster og fugle og fortælle, hvad de hedder. Eller busser, cykler og biler, hvis I bor i byen.

"De ord, børn lærer, er dem, du siger. Så du må give dit barn sproget. I stedet for at pege på en ko og spørge 'hvad er det?' kan du sige 'se, der er en ko, den siger muh, den har en våd næse, og den spiser græs,'" eksemplificerer Else Buhl og foreslår desuden, at du sætter ord på barnets følelser.

Er baby træt og græder, kan du vise, at du

forstår dit barn, ved at sige 'jeg kan se, du er træt, nu skal jeg putte dig'.

Undgå spørgsmål

Læg mærke til, at Else Buhl råder til at konstatere 'du er træt' i stedet for at spørge 'er du træt?'. Det er bevidst. Vi forældre har nemlig tendens til ustandseligt at stille små børn spørgsmål.

"Selv et spædbarn kan høre på tonefaldet, at det er et spørgsmål. Tonefaldet kører op og inviterer barnet til at svare/forholde sig. Det er der ikke noget galt i af og til, men generelt får danske børn alt for mange spørgsmål, som de skal forholde sig til, og det giver uro. Tonefaldet er enormt vigtigt og centralt for kommunikationen med det lille barn," forklarer Else Buhl.

Måske handler det om, at du i virkeligheden er usikker på, om baby er træt eller har ondt i maven, og så er spørgsmålet rettet til både dig selv og baby. Else Buhl råder til, at du i stedet beslutter dig for, hvad barnet har brug for, og siger det: 'Du er træt, og du skal sove. Nu skal jeg hjælpe dig.'

"Dermed signalerer du, at du har besluttet dig, og viser tydeligt for barnet, hvad der foregår. Det giver barnet ro, og det giver dig selv ro – når du lyder sikker, er det også lettere for dig at føle dig sikker."

Når du etablerer en tryk atmosfære, giver det barnet følelsen, at 'her er plads til mig. Jeg bliver set for den, jeg er'. Et grundvilkår for børns trivsel. Så tal med dit barn, lyt til det, syng sange, og fortæl historier – alt det, du har lyst til.

"Alle mennesker har brug for at blive snakket med, også babyer," fastslår Else Buhl. *